

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay Prevention Behaviors in Late School-Age Children*
 ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ
 ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน*

Varunrat	Prompakdee**	วรุณรัตน์	พรมภักดี**
Rangsiya	Narin***	รังสิยา	นารินทร์***
Noppamas	Sripetchwande****	นพมาศ	ศรีเพชรวรรณดี****

Abstract

School-aged children are at risk for dental caries which has both physical and mental effects on this group including effects on learning and quality of life. This quasi-experimental research, with a two-group pretest-posttest design, aimed to study the effect of the planned behavior enhancing program on dental decay prevention behaviors in late school-age children. The participants were 40 students aged 9-12 years from grades 4 to 6 in Saraphi district, Chiang Mai province. They were recruited using purposive sampling and assigned to an experimental group (n = 20) or a control group (n = 20). The research instruments consisted of 1) the 5-week planned behavior enhancing program on dental decay prevention behaviors; 2) media and a guidebook; and 3) a questionnaire on dental decay prevention behavior which was verified for content accuracy by six experts, demonstrating a content validity index of 1.00 and a Cronbach's alpha coefficient of 0.73. The data were analyzed with descriptive statistics, paired sample t-test, and independent t-test.

The results showed that the experimental group had significantly higher mean scores for dental decay prevention behaviors (M = 35.90, SD = 3.26) than before receiving the planned behavior enhancing program (M = 31.45, SD = 2.89, t = -5.784, p < 0.001) and significantly higher than those of the control group (M = 32.30, SD = 2.58, t = 3.875, p < 0.001).

The results of this study can be used as guidelines for community nurse practitioners, health care teams, and school health teams to encourage late school-age children to change their behaviors to prevent tooth decay and reduce the incidence of dental decay in this population.

Keywords: Planned behavior; Dental decay prevention; Behaviors to prevent dental decay; Late school-age children

* Master's thesis, Master of Nursing Science Program in Community Nurse Practitioner, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

** Corresponding author, Graduate student of Nursing Science Program in Community Nurse Practitioner, Faculty of Nursing, Chiang Mai University; e-mail: varunrat_p@cmu.ac.th

*** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

**** Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

Received 28 June 2024; Revised 25 August 2024; Accepted 27 August 2024

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay Prevention Behaviors in Late School-Age Children
ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ
ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน

บทคัดย่อ

เด็กวัยเรียน เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อโรคฟันผุที่มีผลกระทบทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และคุณภาพชีวิต การวิจัยกึ่งทดลองชนิด 2 กลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 4-6 อายุ 9-12 ปี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ คัดเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ระยะเวลา 5 สัปดาห์ 2) สื่อและคู่มือ 3) แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน มีดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่า Cronbach's alpha coefficient ได้เท่ากับ 0.73 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติ paired sample t-test และ independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผน กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรม การป้องกันฟันผุ ($M = 35.90, SD = 3.26$) สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ ($M = 31.45, SD = 2.89$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -5.784, p < 0.001$) และสูงกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 32.30, SD = 2.58$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.875, p < 0.001$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ทีมสุขภาพ และครูอนามัยโรงเรียนนำไปใช้ในการส่งเสริมให้นักเรียนประถมศึกษาตอนปลายเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันฟันผุ และสามารถช่วยลดอัตราการเกิดฟันผุในเด็กนักเรียนกลุ่มนี้ต่อไป

คำสำคัญ: พฤติกรรมตามแผน การป้องกันฟันผุ พฤติกรรมป้องกันฟันผุ นักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** ผู้เขียนหลัก นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ e-mail: varunrat_p@cmu.ac.th

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันที่รับบทความ 28 มิถุนายน 2567 วันที่แก้ไขบทความ 25 สิงหาคม 2567 วันที่ตอบรับบทความ 27 สิงหาคม 2567

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคฟันผุ เป็นปัญหาสุขภาพสาธารณสุขที่สำคัญที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น พบว่าประชากรทั่วโลกประมาณ 3.5 พันล้านคน พบฟันแท้ถึง 2 พันล้านคน ฟันน้ำนมในเด็กถึง 514 ล้านคน และมากกว่า 1 ใน 3 ของโรคฟันผุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการรักษา (World Health Organization [WHO], 2022) สำหรับประเทศไทยพบว่าเด็กวัยเรียนเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อโรคฟันผุสูง เนื่องจากเริ่มมีฟันแท้หรือฟันถาวรในช่องปาก ซึ่งวัยเรียนเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกายและพัฒนาการในด้านความคิด สติปัญญา สังคมและอารมณ์ โดยเฉพาะเด็กวัยเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย อายุ 9-12 ปี จะมีพัฒนาการด้านร่างกาย คือ มีฟันแท้หรือฟันถาวรขึ้นมาแทนฟันน้ำนมที่เริ่มทยอยหลุด โดยฟันแท้ชุดแรกจะขึ้นมาตั้งแต่อายุ 6 ปี จนอายุ 12-13 ปี จึงมีฟันแท้ขึ้นครบ 28 ซี่ เด็กวัยเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย จึงมีฟันชุดผสมทั้งฟันแท้และฟันน้ำนมในช่องปาก

เด็กวัยเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย เป็นวัยที่พบฟันผุทั้งฟันน้ำนมและฟันแท้มากที่สุด จากการสำรวจสถานะโรคฟันผุในเด็กอายุ 12 ปี พบว่า ได้รับการตรวจฟัน ร้อยละ 84.7 มีความชุกของโรคฟันผุในฟันแท้หรือฟันถาวร ร้อยละ 52.0 โดยมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด (DMFT) เท่ากับ 1.4 ซี่/คน มีฟันผุระยะเริ่มต้นร้อยละ 21.0 มีฟันผุที่ยังไม่ได้รับการรักษาร้อยละ 31.5 มีฟันอุดร้อยละ 31.1 และมีการสูญเสียฟันร้อยละ 3.0 (Bureau of Dental Health, Department of Health, Ministry of Public Health, 2018) เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข กำหนดเกณฑ์ชีวิตกลุ่มเด็กอายุ 0-12 ปี ฟันดีไม่มีผุ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2565-2569) ไว้ร้อยละ 80 (Strategy and Planning Division [SPD], Office of the Permanent Secretary [OPS], Ministry of Public Health [MOPH], 2018) แต่จากรายงานนักเรียนชั้น ป.6 มีฟันดีไม่มีผุ (Cavity Free) ปีการศึกษา 2565 เท่ากับร้อยละ 72.67 ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้

ปัญหาฟันผุในเด็กวัยเรียน มีผลกระทบทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตในเด็กวัยเรียน ครอบครัว สังคมอย่างเป็นระบบ ซึ่งเด็กวัยเรียนหากมีฟันผุ จะทำให้มีอาการปวดฟัน ส่งผลต่อการบดเคี้ยว ทำให้ได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ อาการปวดฟันที่รุนแรงอาจส่งผลให้นอนไม่หลับ มีผลกระทบต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโต อารมณ์แปรปรวน เสียสมาธิในการเรียน หรือขาดเรียนไปรับการรักษา ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายทั้งการรักษาและการเดินทาง (Bureau of Dental Health, Department of Health, Ministry of Public Health, 2018)

การป้องกันฟันน้ำนมในเด็กวัยเรียนอายุ 9-12 ปี มีความสำคัญ เนื่องจากเชื้อโรคจากฟันน้ำนมอาจแพร่เข้าสู่ฟันแท้ที่กำลังจะขึ้นใหม่ ทำให้ฟันแท้ไปด้วย อาจต้องสูญเสียฟันแท้หรือฟันถาวร ส่งผลกระทบต่อสุขภาพช่องปากในช่วงวัยต่อไป หากปล่อยทิ้งไว้ไม่ได้รับการรักษาเชื้อโรคอาจลุกลามไปถึงรากฟัน โพรงประสาทฟัน ทำให้เกิดการอักเสบ ส่งผลกระทบต่ออวัยวะใกล้เคียง เช่น ตา โพรงไซนัส และสมองได้ นอกจากนี้ เชื้อโรคยังแพร่กระจายตามกระแสเลือดไปยังอวัยวะต่าง ๆ เช่น หัวใจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดได้ และพบว่า เด็กวัยเรียนที่ไม่พบปัญหาสุขภาพช่องปากมีโอกาสที่จะมีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้นถึง 1.43 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่พบปัญหาสุขภาพช่องปาก ดังนั้น การสร้างสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพช่องปากในเด็กวัยนี้จึงมีความสำคัญที่จะสามารถป้องกันฟันผุ และสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพปากฟันที่ดีได้

ปัญหาฟันผุในเด็กวัยเรียน มีสาเหตุเกิดจากหลายปัจจัย ทั้งจากปัจจัยส่วนบุคคลที่มีพฤติกรรมแปรงฟันที่ไม่เหมาะสม การบริโภคอาหารและเครื่องดื่มหวาน (Boonin, 2017) การมีทัศนคติหรือความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสมเรื่องการเกิดโรคฟันผุ (Pannarong et al., 2016) ทัศนคติต่อการแปรงฟันและด้านทันตสุขภาพที่ไม่ดี (Choomsri & Somhom, 2019) และการดูแลสุขภาพช่องปากไม่เหมาะสม โดยไม่ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากจากทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ (SPD, OPS, MOPH, 2018) นอกจากนี้ยังพบว่า มีปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การได้รับข้อมูล การสนับสนุนทางสังคม และแบบอย่างจากเพื่อน รวมทั้งเงินค่าขนมที่ได้รับต่อวัน

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay Prevention Behaviors in Late School-Age Children

ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมกำบังฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (Pannarong et al., 2016) มาตรการในโรงเรียน รวมทั้งการดำเนินการติดตามจากครูในโรงเรียน (Visedketkan, 2018) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาฟันผุในเด็กวัยเรียนสามารถป้องกันได้ โดยส่งเสริมปัจจัยในด้านพฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียนให้มีพฤติกรรมกำบังฟันผุ ร่วมกับการสนับสนุนติดตามจากครูในโรงเรียน การดำเนินการให้ทันต-สุขศึกษา โดยเน้นกิจกรรมที่หลากหลาย (Fraihat et al., 2019) ได้แก่ การแปรงฟันที่ถูกต้องเหมาะสม (Boonin, 2017) การหลีกเลี่ยงการบริโภคขนมและเครื่องดื่มหวาน (Srithahai et al., 2018) และการไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพฟัน ตลอดจนการส่งเสริมทัศนคติที่ดีในการดูแลสุขภาพฟัน ซึ่งผลลัพธ์แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพที่ทำให้สุขภาพช่องปากและฟันของเด็กที่ดีขึ้น (Fraihat et al., 2019)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากและฟันทั้งในเด็กวัยเรียนที่หลากหลาย ซึ่งเด็กวัยเรียนจะมีความต่อเนื่องจากเด็กปฐมวัยที่มักพบปัญหาฟันน้ำนมผุ แต่สำหรับเด็กวัยเรียนจะมีปัญหาทั้งฟันน้ำนมและฟันแท้ และได้มีการนำทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม โดยการจัดหาปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการดูแลสุขภาพ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมทันตสุขภาพที่ดีขึ้น (Sattanako et al., 2019) และควรมีการจัดกิจกรรมสุขศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะได้รับความรู้ ข่าวสารทางสุขภาพจากครู ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง เพื่อช่วยในการกระตุ้นให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่เหมาะสม และการบันทึกกิจกรรมพฤติกรรมทันตสุขภาพ (Hongsud et al., 2020)

นอกจากนี้พบว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ได้ถูกนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่หลากหลายทางการพยาบาล โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ ทัศนคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จะเกิดความตั้งใจในการทำพฤติกรรม ต่อมาได้เพิ่มเติมการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง (Ajzen, 2002) โดยบุคคลจะมีพฤติกรรมที่ดีก็ต่อเมื่อมีความเชื่อ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรม เกิดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพล และการรับรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลในการควบคุมพฤติกรรม นำไปสู่ความตั้งใจหรือเจตนา เพื่อให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ร่วมกับการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง จะส่งผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพที่ให้ผลลัพธ์ในทิศทางที่ดี ดังการศึกษาของประเทศอิหร่านที่ได้นำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพช่องปากของนักเรียนที่มีฟันผุระยะแรก ศึกษาในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อายุระหว่าง 9-12 ปี ระยะเวลา 5 สัปดาห์ พบว่ากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมฯ มีความรู้ เจตคติ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจในการทำพฤติกรรมดีขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$) (Naseri-Salahshour et al., 2019)

การนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาศึกษาในเด็กวัยเรียน ซึ่งเป็นวัยที่สามารถควบคุม จัดการพฤติกรรมของตนเองได้ มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น สามารถดูแลตนเอง ตัดสินใจ พร้อมปรับตัวและเรียนรู้จากประสบการณ์ แต่ยังไม่สามารถดูแลรับผิดชอบจัดการตนเองได้ทั้งหมด (MOPH, 2018) หากพิจารณาตามพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กวัยเรียนจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ สามารถเรียนรู้ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เริ่มเข้าสู่สังคม และมีอิสระในการคิด ตัดสินใจ และแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่ยังไม่สามารถดูแลรับผิดชอบจัดการตนเองได้ทั้งหมด จึงต้องให้บุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ได้เข้ามามีส่วนในการช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนหรือการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพในการดูแลสุขภาพช่องปากที่ดี และเนื่องจากเด็กวัยเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในโรงเรียน ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทสำคัญ ที่จะคอยกระตุ้นเตือน ตลอดจนสนับสนุน และช่วยให้เด็กในวัยนี้ประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้น (Srithanya et al., 2019) ดังนั้น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกำบังฟันผุในเด็กวัยเรียน ครูจึงเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อ

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay
Prevention Behaviors in Late School-Age Children
ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ
ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน

นักเรียนในโรงเรียน

อย่างไรก็ตามพบว่า ในประเทศไทยยังไม่พบการศึกษาที่นำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันฟันผุในนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนในด้านการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและทักษะการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ภายใต้การให้บริการงานอนามัยโรงเรียน (school health services) จึงสนใจที่ศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องตามขอบเขตสมรรถนะพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนด้านการส่งเสริมสุขภาพ

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในการออกแบบกิจกรรมเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุในเด็กวัยเรียน ให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ร่วมกับการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ และมีพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ เพื่อให้เด็กวัยเรียนมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพฟันได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การแปรงฟันอย่างถูกวิธี การตรวจฟันด้วยตนเอง การหลีกเลี่ยงบริโภคอาหารและเครื่องดื่มหวาน และการไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ ซึ่งจะช่วยป้องกันและลดอัตราการเกิดฟันผุในเด็กวัยเรียนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ระหว่างก่อนและหลังได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผน
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผน

สมมติฐานการวิจัย

1. ภายหลังจากได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผน กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ
2. ภายหลังจากได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผน กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ สูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) (Ajzen, 2019) โดยการสร้างเสริมทัศนคติที่ดี การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ จนเกิดความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันฟันผุ และมีพฤติกรรมการป้องกันฟันผุที่ดี โดยใช้ระยะเวลา 5 สัปดาห์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ โดยการใช้สื่อวิดีโอพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ทำให้เกิดฟันผุ การพูดคุยถึงสาเหตุการเกิดฟันผุ การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ สาเหตุ และความรุนแรงของโรคฟันผุ เพื่อให้เกิดความตระหนัก เกิดทัศนคติ เกิดความตั้งใจต่อการป้องกันฟันผุ เพื่อส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันฟันผุที่ดี 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยให้กลุ่มตัวอย่างค้นหาคุณครูต้นแบบ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความตั้งใจและเกิดพฤติกรรมการป้องกันฟันผุที่ดี และ 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันฟันผุ

เรื่องการแปรงฟันอย่างถูกวิธี การตรวจฟันด้วยตนเอง การหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มหวาน และการไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ ผ่านสื่อวีดิทัศน์ กิจกรรมกลุ่ม การสาธิต และสาธิตย้อนกลับ เพื่อส่งเสริมให้เกิดทัศนคติ และความตั้งใจที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันฟันผุ และรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันฟันผุ ร่วมกับการติดตามการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง โดยมีผู้วิจัยติดตามแบบบันทึกพฤติกรรมกรรมการป้องกันฟันผุว่าเป็นไปตามเป้าหมายความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการป้องกันฟันผุหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนประถมศึกษาตอนปลายมีความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการป้องกันฟันผุ และส่งผลให้นักเรียนประถมศึกษาตอนปลายเกิดพฤติกรรมการป้องกันฟันผุที่มีประสิทธิภาพที่สามารถป้องกันฟันผุในนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental research) แบบสองกลุ่ม วัดผลก่อนและหลัง (two group pretest-posttest design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนวัยเรียนตอนปลาย อายุ 9-12 ปี เพศชายและหญิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2567

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนวัยเรียนตอนปลาย อายุ 9-12 ปี เพศชายและหญิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 4 จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2567 โดยคัดเลือกพื้นที่การศึกษาเป็นตำบลป่าบาง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้โรงเรียนชุมชนวัดศรีคำชมภู เป็นกลุ่มควบคุม และโรงเรียนวัดเทพาราม เป็นกลุ่มทดลอง

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยอ้างอิงจากการศึกษาผลของโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารและการทำกิจกรรมทางกายของเด็กวัยเรียนตอนปลายที่มีภาวะน้ำหนักเกิน (Srithahai et al., 2018) กำหนดค่าอิทธิพล (effect size) 1.20 อำนาจการทดสอบ (power of test) ที่ระดับ 0.95 ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (level of significant) เท่ากับ .05 จึงนำค่าที่ได้ทั้งหมดไปคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G * power version 3.1.9.7 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน ต่อกลุ่ม รวมทั้งหมด 32 คน และมีการป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง (Attrition rate) ร้อยละ 20 จึงได้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน รวมทั้งหมด 40 คน โดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกันระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก (inclusion criteria) คือ สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้ ไม่มีโรคประจำตัวหรือภาวะสุขภาพอื่นที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ไม่จัดฟัน และมีความเสี่ยงตั้งแต่ระดับต่ำถึงสูงต่อการเกิดโรคฟันผุ โดยใช้แบบประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุในเด็ก 4-12 ปี ของสำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (Bureau of Dental Health, Department of Health, Ministry of Public Health, 2018) และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองให้เข้าร่วมวิจัย และยินดีเข้าร่วมวิจัย ซึ่งการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจะกระจายในนักเรียน อายุ 9-12 ปี ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมเป็นช่วงวัยเรียนตอนปลาย

เกณฑ์คัดออกงานวิจัย (exclusion criteria) คือ ไม่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมได้ตลอดการดำเนินวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยายประกอบการใช้สื่อ power point และสื่อวิดีโอ

การสาธิตและสาธิตย้อนกลับ กิจกรรมกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ

1.2 สื่อและคู่มือ ได้แก่ สื่อวิดีโอ เรื่อง ฟันผุเกิดจากอะไร? (FreeMedEducation, 2019) และแปรงฟันแบบถูกวิธีด้วยวิธีขยับปิดของ กรมอนามัย (Department of Health, Ministry of Public Health [MOPH], 2020) ส่วนคู่มือดูแลป้องกัน ฟ.ฟัน วัยเรียนผุ เนื้อหาประกอบด้วย ความหมายของโรคฟันผุ สาเหตุและกลไกการเกิดโรคฟันผุ ผลกระทบของโรคฟันผุ และแนวทางการปฏิบัติป้องกันโรคฟันผุ ได้แก่ การแปรงฟันที่ถูกวิธี การตรวจฟันด้วยตนเอง การหลีกเลี่ยงอาหารและเครื่องดื่มหวาน และการไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ รวมทั้งแบบบันทึกพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาจากแนวทางการดำเนินงาน การสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก ประจวบคีรีขันธ์ในทุกช่วงวัยของชีวิตของสำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (Bureau of Dental Health, Department of Health, Ministry of Public Health, 2012) และใบงาน ประกอบด้วย ใบงาน “วัยเรียนคิดอย่างไรกับการป้องกันฟันผุ” และใบงาน “ใครคือต้นแบบฟันสวยของเหล่าวัยเรียน”

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษาบิดา ระดับการศึกษา มารดา อาชีพบิดา อาชีพมารดา และการไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ในช่วง 6 เดือน ถึง 1 ปีที่ผ่านมา

2.2 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย พฤติกรรมการแปรงฟัน การตรวจฟันด้วยตนเอง การรับประทานอาหาร และการไปพบทันตแพทย์ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด มีมาตรวัดเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติทุกครั้ง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาทั้งฉบับ (content validity for scale: S-CVI) เท่ากับ 1 และผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ในโรงเรียน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน จากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Cronbach's alpha coefficient ได้ค่า 0.73

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย-เชียงใหม่ เลขที่ 050/2567 โดยผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์และขั้นตอนต่าง ๆ ให้กลุ่มตัวอย่างทราบโดยละเอียด และเปิดโอกาสให้ซักถามอย่างเต็มที่ เมื่อกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยจึงได้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร โดยข้อมูลทั้งหมดได้ถูกเก็บเป็นความลับและทำการบันทึกข้อมูลโดยใช้รหัสแทนชื่อ การนำเสนอข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในภาพรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถสืบค้นถึงตัวบุคคลได้ ในกรณีไม่ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยไม่มีผลใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น และตลอดการดำเนินวิจัยได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หลังจากได้รับการรับรองการทำวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย และได้รับการอนุญาตจากพื้นที่ ผู้วิจัยได้ประชาสัมพันธ์การวิจัยผ่านทางครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียนและบอร์ดในโรงเรียน จากนั้นให้ครูอนามัยโรงเรียนทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงการดำเนินวิจัยกับครูและกลุ่มตัวอย่าง

2. กลุ่มควบคุม สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ (pre-test) และสัปดาห์ที่ 5 (post-test) และมอบคู่มือ พร้อมทั้งอธิบายเนื้อหาวิธีการใช้งานคู่มือ โดยระหว่างสัปดาห์ที่ 1-5 กลุ่มตัวอย่างได้รับการให้บริการอนามัยโรงเรียนตามปกติ

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay
Prevention Behaviors in Late School-Age Children
ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ
ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน

3. กลุ่มทดลอง สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ (pre-test) จากนั้นผู้วิจัยจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผน โดยแต่ละสัปดาห์มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมารวมกันในช่วงชั่วโมงการบำเพ็ญประโยชน์ ดังนี้

3.1 การปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรม (attitude toward the behavior)

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 1 กิจกรรม “วัยเรียนคิดอย่างไรกับการป้องกันฟันผุ” จัดกิจกรรมที่ห้องเรียน โดยการมอบคู่มือฯ การบรรยายประกอบสื่อและวิดีโอ เรื่อง โรคฟันผุ และพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ การทำกิจกรรมกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดฟันผุ การปฏิบัติที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องในการป้องกันฟันผุ พร้อมเขียนสรุปและนำเสนอแลกเปลี่ยนร่วมกัน ใช้เวลารวม 1 ชั่วโมง 30 นาที

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm)

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 2 กิจกรรม “ใครคือต้นแบบฟันสวยของเหล่าวัยเรียน” จัดกิจกรรมที่ห้องเรียน โดยการทบทวนความรู้ การทำกิจกรรมกลุ่ม และการให้คุณครูต้นแบบตามรายชื่อที่นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอรายชื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันฟันผุ ใช้เวลารวม 1 ชั่วโมง 20 นาที

3.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (perceived behavioral control)

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 3 กิจกรรม “พวกเราวัยเรียนป้องกันฟันผุได้” จัดกิจกรรมที่ห้องเรียน และลานกิจกรรม โดยการทบทวนความรู้ การดูวิดีโอ เรื่อง แปรงฟันแบบถูกวิธี ด้วยวิธีขยับปิด การแจกชุดอุปกรณ์ดูแลป้องกันฟันผุ การสาธิต และสาธิตย้อนกลับการแปรงฟัน การตรวจฟันด้วยตนเอง การทำกิจกรรมกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันฟันผุ และให้กลุ่มตัวอย่างเขียนเป้าหมาย และความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันฟันผุในคู่มือฯ พร้อมชี้แจงการติดตาม และการบันทึกพฤติกรรมป้องกันฟันผุในคู่มือฯ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง 5 นาที

3.4 การควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง (actual behavioral control)

สัปดาห์ที่ 2, 3 และ 4 กิจกรรม “ไหนดูซิ วัยเรียนป้องกันฟันผุอย่างไร” จัดกิจกรรมที่ห้องเรียน โดยการทบทวนความรู้ การพิจารณาเป้าหมายความตั้งใจของตนเอง และการติดตามแบบบันทึกพฤติกรรมป้องกันฟันผุในคู่มือฯ ของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมสอบถามข้อมูลการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันฟันผุ และสังเกตการแปรงฟันของกลุ่มตัวอย่าง โดยหากเป็นไปตามเป้าหมายผู้วิจัยกล่าวชมเชย ให้กำลังใจและมอบสติ๊กเกอร์ให้กลุ่มตัวอย่าง แต่หากไม่เป็นไปตามแผนเป้าหมาย ผู้วิจัยซักถามเพิ่มเติมถึงปัญหา และอุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันฟันผุ ความเชื่อ และการรับรู้ความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันฟันผุของกลุ่มตัวอย่าง และพูดคุยให้กำลังใจ ใช้เวลาแต่ละสัปดาห์ สัปดาห์ละ 30 นาที

สัปดาห์ที่ 5 ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อติดตามแบบบันทึกพฤติกรรมป้องกันฟันผุในคู่มือฯ และประเมินแบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันฟันผุ (post-test) จากนั้นกล่าวสรุปทบทวนการดำเนินกิจกรรม และกล่าวขอบคุณ พร้อมขอยุติการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติวิเคราะห์ chi-square test และ Fisher’s exact test ทดสอบการกระจายข้อมูลโดยใช้สถิติ Shapiro-Wilk เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมป้องกันฟันผุ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมฯ ในกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติ paired sample t-test และเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมป้องกันฟันผุ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมฯ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ independent t-test

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay Prevention Behaviors in Late School-Age Children
 ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ
 ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน คงอยู่ตลอดการวิจัย กลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ย 10.75 ปี (SD = 0.91) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75.00 และระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 55.00 บิดาและมารดาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาร้อยละ 50.00 และ 45.00 ตามลำดับ บิดาและมารดาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ 80.00 และ 65.00 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ได้ไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ในช่วง 6 เดือน-1 ปี ที่ผ่านมา ร้อยละ 75.00 สำหรับกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ย 10.60 ปี (SD = 0.883) เพศหญิง ร้อยละ 50.00 เพศชายร้อยละ 50.00 และระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 55.00 บิดาและมารดาไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 35.00 และ 35.00 ตามลำดับ บิดาและมารดาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 100.00 และ 80.00 ตามลำดับ และส่วนใหญ่ได้ไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ในช่วง 6 เดือน-1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 80.00

เมื่อการเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไปโดยสถิติ chi-square test และ Fisher's exact test พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n = 40)

ข้อมูลทั่วไป		กลุ่มทดลอง (n = 20)		กลุ่มควบคุม (n = 20)		p-value
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
อายุ (ปี)	(M, SD)	(10.75, 0.91)		(10.60, 0.88)		0.932 ^u
9 ปี		2	10.00	2	10.00	
10 ปี		5	25.00	7	35.00	
11 ปี		9	45.00	8	40.00	
12 ปี		4	20.00	3	15.00	
เพศ						0.102 ⁿ
ชาย		5	25.00	10	50.00	
หญิง		15	75.00	10	50.00	
ระดับการศึกษา						1.000 ⁿ
ประถมศึกษาปีที่ 4		9	45.00	9	45.00	
ประถมศึกษาปีที่ 5		11	55.00	11	55.00	
ระดับการศึกษาบิดา						0.782 ^u
ไม่ได้รับการศึกษา		10	50.00	7	35.00	
ประถมศึกษา		7	35.00	7	35.00	
มัธยมศึกษา		2	10.00	5	25.00	
อนุปริญญา/ปริญญาตรี		1	5.00	1	5.00	
ระดับการศึกษามารดา						0.653 ^u
ไม่ได้รับการศึกษา		9	45.00	7	35.00	
ประถมศึกษา		5	25.00	3	15.00	
มัธยมศึกษา		5	25.00	7	35.00	
อนุปริญญา/ปริญญาตรี		1	5.00	3	15.00	

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay Prevention Behaviors in Late School-Age Children
 ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ
 ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (n = 40) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n = 20)		กลุ่มควบคุม (n = 20)		p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
อาชีพบิดา					0.106 ^u
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	5.00	0	0.00	
รับจ้างทั่วไป	16	80.00	20	100.00	
ค้าขาย	3	15.00	0	0.00	
อาชีพมารดา					0.260 ^u
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	15.00	0	0.00	
เกษตรกร	1	5.00	0	0.00	
รับจ้างทั่วไป	13	65.00	16	80.00	
ค้าขาย	3	15.00	4	2.00	
การไปพบทันตบุคลากร หรือทันตแพทย์ในช่วง 6 เดือน - 1 ปีที่ผ่านมา					1.000 ^u
ได้พบ	15	15.00	16	80.00	
ไม่ได้พบ	5	25.00	4	20.00	

ⁿ chi-square test. ^u Fisher's exact test.

ส่วนที่ 2 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนฯ

เมื่อทดสอบการแจกแจงข้อมูล โดยใช้สถิติทดสอบ Shapiro-Wilk พบว่า ข้อมูลมีการกระจายตัวแบบโค้งปกติ จึงทำการทดสอบโดยใช้สถิติ pair t-test พบว่า หลังได้รับโปรแกรมฯ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ (M = 35.90, SD = 3.26) สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ (M = 31.45, SD = 2.89) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t = -5.784, p < 0.001) ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ก่อนและหลังรับโปรแกรมฯ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p > 0.05) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนฯ (n = 40)

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ			
	M	SD	t	p-value
กลุ่มทดลอง (n = 20)				
ก่อนได้รับโปรแกรมฯ	31.45	2.89	-5.784	.000*
หลังได้รับโปรแกรมฯ	35.90	3.26		
กลุ่มควบคุม (n = 20)				
ก่อนได้รับโปรแกรมฯ	32.35	2.60	0.053	.958
หลังได้รับโปรแกรมฯ	32.30	2.58		

หมายเหตุ. *p < 0.001

ส่วนที่ 3 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนฯ และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้บริการอนามัยโรงเรียนตามปกติ

เมื่อทดสอบการแจกแจงข้อมูล โดยใช้สถิติทดสอบ Shapiro-Wilk พบว่า ข้อมูลมีการกระจายตัวแบบโค้งปกติ จึงทำการทดสอบโดยใช้สถิติ independent t-test พบว่า ก่อนได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนฯ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) และหลังได้รับโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนฯ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ($M = 35.90, SD = 3.26$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 32.30, SD = 2.28$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.875, p < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ($n = 40$)

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ			
	M	SD	t	p-value
ก่อนได้รับโปรแกรมฯ				
กลุ่มทดลอง ($n = 20$)	31.45	2.89	-1.035	.307
กลุ่มควบคุม ($n = 20$)	32.35	2.60		
หลังได้รับโปรแกรมฯ				
กลุ่มทดลอง ($n = 20$)	35.90	3.26	3.875	.000*
กลุ่มควบคุม ($n = 20$)	32.30	2.58		

หมายเหตุ. * $p < 0.001$

การอภิปรายผล

ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่กำหนด โดยภายหลังได้รับโปรแกรมฯ ระยะเวลา 5 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 2019) ทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรม เป็นการประเมินความเชื่อต่อพฤติกรรม โดยคำนึงถึงผลของพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ หากบุคคลเชื่อว่าการปฏิบัติพฤติกรรมแล้วได้รับผลทางบวก จะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น แล้วส่งผลให้เกิดความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรม (Ajzen, 1991) การที่ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ และพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ โดยการบรรยายประกอบสื่อ และวิดีโอ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคฟันผุ พฤติกรรมป้องกันฟันผุ และมีกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุของโรคฟันผุ การปฏิบัติที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องในการป้องกันฟันผุ แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ส่งผลให้เกิดความตั้งใจต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ใบงานในการประเมินทัศนคติความเชื่อต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ และความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนรายบุคคล พบว่า นักเรียนสามารถบอกสาเหตุของโรคฟันผุ การปฏิบัติที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องในการป้องกันฟันผุได้อย่างถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ เชื่อว่าการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันฟันผุจะทำให้ฟันแข็งแรง ไม่เกิดฟันผุ และนักเรียนมีความตั้งใจที่จะ

ปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่มีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการช่วงเด็กวัยนี้ที่สามารถคิด และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล โดยให้เด็กวิเคราะห์สาเหตุผ่านกระบวนการกลุ่ม และผู้วิจัยให้ความรู้ จึงทำให้เด็กเห็นประโยชน์และโทษของพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม (Srithanya et al., 2019)

ขั้นตอนที่ 2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อของบุคคลที่ประเมินการรับรู้ ความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคลในสังคม โดยคำนึงความน่าเชื่อถือ อาจเป็นบุคคลใกล้ชิด หรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อตนเองการประเมินและเชื่อว่าบุคคลใกล้ชิดหรือเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลมีความน่าเชื่อถือ และต้องการให้ตนเองมีพฤติกรรมนั้น จะส่งผลให้มีความตั้งใจต่อพฤติกรรม โดยมีแนวโน้มคล้อยตามและปฏิบัติพฤติกรรมตามบุคคลนั้น ๆ (Ajzen, 1991) ผู้วิจัยได้ให้คุณครู ซึ่งถือเป็นบุคคลใกล้ชิดกับนักเรียนขณะอยู่โรงเรียนมาเป็นต้นแบบในการป้องกันฟันผุ การจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนค้นหาคุณครูต้นแบบในการป้องกันฟันผุ พร้อมวิเคราะห์เหตุผลที่เลือกคุณครูต้นแบบ แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีคุณครูตามที่นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอชื่อมาทั้งหมดจำนวน 4 ท่าน เข้ามาร่วมให้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันฟันผุ ได้แก่ การแปรงฟันอย่างถูกวิธี การตรวจฟันด้วยตนเอง การหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มหวาน และการไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ใบงานในการประเมินการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง พบว่า นักเรียนเกิดความเชื่อต่อการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันฟันผุตามคำแนะนำของคุณครู เขียนชื่อคุณครูต้นแบบ รวมทั้งเขียนความตั้งใจและพฤติกรรมป้องกันฟันผุที่ตนเองจะปฏิบัติตามคำแนะนำของคุณครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการให้ครูเป็นกลุ่มอ้างอิงมีความเหมาะสม เนื่องจากนักเรียนเกิดการคล้อยตามคุณครูในการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันฟันผุ สอดคล้องกับการศึกษาผลของโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมบริโภคอาหารและการทำกิจกรรมทางกายของเด็กวัยเรียนตอนปลายที่มีภาวะน้ำหนักเกิน (Srithanya et al., 2019) พบว่า การกระตุ้น และสนับสนุนจากครูช่วยให้นักเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เกิดจากความเชื่อของบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม และสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมได้ตามความตั้งใจ (Srithanya et al., 2019) ถ้าบุคคลมีความพร้อมด้านปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม และประเมินถึงความยากง่ายของพฤติกรรม จะส่งผลให้มีความตั้งใจต่อพฤติกรรม (Ajzen, 1991) โดยผู้วิจัยได้ทบทวนความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันฟันผุ ได้แก่ การแปรงฟันอย่างถูกวิธี การตรวจฟันด้วยตนเอง การหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มหวาน และการไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ และมอบชุดอุปกรณ์ดูแลป้องกันฟันผุให้กับนักเรียน พร้อมสาธิตการแปรงฟันอย่างถูกวิธี การตรวจฟันด้วยตนเอง และให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยการสาธิตย้อนกลับ ถือเป็นปัจจัยส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวกต่อพฤติกรรมป้องกันฟันผุ ทำให้นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันฟันผุ โดยนักเรียนสามารถสาธิตย้อนกลับการแปรงฟัน และการตรวจฟันด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันฟันผุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมป้องกันโรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบ (Emyaem & Jariya, 2023) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการป้องกันโรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันโรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง โดยการทบทวนความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ พฤติกรรมป้องกันฟันผุ การพิจารณาเป้าหมายและความตั้งใจของตนเอง และติดตามแบบบันทึกพฤติกรรมป้องกันฟันผุว่าเป็นไปตามเป้าหมายความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันฟันผุหรือไม่ พร้อมสอบถามข้อมูลการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันฟันผุ และสังเกตการแปรงฟัน ถ้าเป็นไปตามแผนเป้าหมายผู้วิจัยกล่าวชมเชย ให้กำลังใจ หากไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ซักถามเพิ่มเติมถึงปัญหาอุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันฟันผุ

ความเชื่อ และการรับรู้ความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ และพูดคุยให้กำลังใจ เพื่อส่งเสริมเกิดทัศนคติที่ดี และเกิดการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามปัญหา ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดทักษะ ความชำนาญ ความพร้อม และได้รับการสนับสนุนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ทำให้รับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ เกิดความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ และมีพฤติกรรม การป้องกันฟันผุ (Sangarun et al., 2018)

โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน มาปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ซึ่งการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อ ความตระหนัก มีทัศนคติที่ดี ต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ และการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นคุณครูต้นแบบในการ ป้องกันฟันผุ เป็นแรงกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเชื่อ และการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันฟันผุตามกลุ่ม อ้างอิง รวมถึงการให้นักเรียนรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ทำให้เกิดความเชื่อ และรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ร่วมกับการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง โดยติดตามแบบบันทึกพฤติกรรมการป้องกันฟันผุว่าเป็นไปตามเป้าหมายความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันฟันผุหรือไม่ ซึ่งสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมพฤติกรรม การป้องกันฟันผุ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และมีทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันฟันผุเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความตั้งใจ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุมากขึ้นตามไปด้วย และนำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของ นักเรียน ดังผลการศึกษาที่พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันฟันผุสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพช่องปากของนักเรียนที่มีฟันผุ ระยะแรก ที่พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ และสูงกว่ากลุ่ม ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (Naseri-Salahshour et al., 2019) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายใน โรงเรียน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ และมีพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ ที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียน สามารถนำโปรแกรม เสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันฟันผุที่จะช่วยป้องกัน และลดอัตราการเกิดฟันผุในเด็กวัยเรียน ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผน โดยประยุกต์ใช้กับปัญหาสุขภาพอื่น ๆ เช่น ภาวะน้ำหนักเกิน เป็นต้น หรือนำไปเป็นแนวทางในการสร้างนโยบายโรงเรียนเกี่ยวกับการป้องกันฟันผุหรือ ปัญหาสุขภาพอื่น ๆ ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย
2. ควรทำการศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของ นักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน โดยให้คุณครูประจำชั้น หรือคุณครูที่ดูแลรับผิดชอบงานอนามัย โรงเรียน และทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay
Prevention Behaviors in Late School-Age Children
ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ
ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน

3. ควรทำการศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในระยะยาว เพื่อติดตามความคงอยู่ของการปฏิบัติ และติดตามการไปพบทันตบุคลากรหรือทันตแพทย์ในช่วง 6 เดือนถึง 1 ปี

References

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Ajzen, I. (2002). Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 32(4), 665-683. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2002.tb00236.x>
- Ajzen, I. (2019). *TPB questionnaire construction*. <https://people.umass.edu/aizen/pdf/tpb.measurement.pdf>
- Boonin, T. (2017). Dental caries status and oral health practice of grade six primary school students at Samrong District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Health Science Baromarajonani College of Nursing Sunpasitthiprasong*, 1(3), 12-28. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/bcnsj/article/view/193065/134567> (in Thai)
- Bureau of Dental Health, Department of Health, Ministry of Public Health. (2012). *Oral care...the gateway to to good health*. WVO Office of Printing Mill.
- Bureau of Dental Health, Department of Health, Ministry of Public Health. (2018). *Report of the 8th National Oral Health Survey, Thailand 2017*. Sam Charoen Panich.
- Choomsri, A., & Somhom, W. (2019). Dental caries status, knowledge, attitude and oral health care practice in primary school students Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province. *Thai Dental Nurse Journal*, 30(1), 55-68. (in Thai)
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological test* (5th ed.). Harper Collins.
- Department of Health, Ministry of Public Health [MOPH]. (2018). *Thai children with dental caries big problems that affect the future*. <https://multimedia.anamai.moph.go.th/help-knowledgs/kid-and-decay-tooth/>
- Department of Health, Ministry of Public Health [MOPH]. (2020). *Modified Bass Technique*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=jwviPK4Lt70&t=3s>
- Emyaem, C., & Jariya, W. (2023). Effects of dental health education program on dental caries and gingivitis preventive behaviors among the four to six grade students in Kaoliao District, Nakhonsawan Province. *Journal of Health Science*, 32(1), 96-108. (in Thai)
- Fraihat, N., Madae'en, S., Bencze, Z., Herczeg, A., & Varga, O. (2019). Clinical effectiveness and cost-effectiveness of oral-health promotion in dental caries prevention among children: Systematic review and meta-analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(15), 2668. <https://doi.org/10.3390/ijerph16152668>
- FreeMedEducation. (2019). *What causes tooth decay?* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=BE_h4bTdcdQ&t=14s

Effects of a Planned Behavior Enhancing Program on Dental Decay
Prevention Behaviors in Late School-Age Children
ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมตามแผนต่อพฤติกรรมการป้องกันฟันผุ
ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน

- Hongsud, C., Srichaikul, B., & Luangubol, J. (2020). The effects of health education programs on promoting oral health care to prevent dental caries of primary school students in Nong Phue Sub-district, Chaturaphukpiman District, Roi-et Province. *Thai Dental Nurse Journal*, 31(1), 39-56. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/TDNJ/article/view/221804/165159> (in Thai)
- Naseri-Salahshour, V., Abredari, H., Sajadi, M., Sabzaligol, M., & Karimy, M. (2019). The effect of oral health promotion program on early dental decay in students: A cluster randomized controlled trial. *Journal of Caring Sciences*, 8(2), 105-110. <https://doi.org/10.15171/jcs.2019.015>
- Pannarong, K., Hemchayat, A., & Thanomnuan, P. (2016). Factors related to dental carry among grade 6 students in Sisaket Province. *Journal of Education and Social Development*, 12(1), 58-68. <https://journal.lib.buu.ac.th/index.php/social/article/view/5054/2229> (in Thai)
- Sangarun, W., Jinng, P., & Kasemnet, L. (2018). Causal the structure of relationships causal in preventing alcohol consumption among teenagers in Rayong Province. *Warasan Phuettikammasat*, 24(2), 119-134. (in Thai)
- Sattanako, P., Khiewkhern, S., & Chualinfa, S. (2019). Effects of oral health care behavior modification program on preventing dental caries and gingivitis of Prathomsuksa 4-6 students in Selaphum District, Roi Et Province. *Thai Dental Nurse Journal*, 30(1), 131-150. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/TDNJ/article/view/182552/129164> (in Thai)
- Srithahai, J., Loysak, B., & Charoenkit, K. (2018). Self-management behaviors regarding dental caries prevention and solving among 8-12 years children, Ban Thung Muang School, Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province. *Journal of Phrapokklo Nursing College*, 29(1), 159-169. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/pnc/article/view/132807/99659> (in Thai)
- Srithanya, S., Thongbai, W., & Kummabutr, J. (2019). The effects of a planned behavior program on the sedentary behaviors of late primary school-aged children with obesity. *Journal of Nursing and Education*, 12(4), 61-74. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JNAE/article/view/240159/163655> (in Thai)
- Strategy and Planning Division [SPD], Office of the Permanent Secretary [OPS], Ministry of Public Health [MOPH]. (2018). *Twenty-year national strategic plan for public health (2017-2036)*. <https://spd.moph.go.th/wp-content/uploads/2022/09/Ebook-MOPH-20-yrs-plan-2017-Final-Eng-120961.pdf>
- Visedketkan, P. (2018). Factors related to dental caries in grade 6 elementary school children from Khamthaleso District, Nakhon Ratchasima. *Regional Health Promotion Center 9 Journal*, 12(27), 49-61. (in Thai)
- World Health Organization [WHO]. (2022). *Global oral health status report: Towards universal health coverage for oral health by 2030*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240061484>